

Beztrestnost v Africe a zejména záležitost Hissène Habré

Usnesení Evropského parlamentu o beztrestnosti v Africe a zejména o případu Hissèna Habrého

Evropský parlament,

- s ohledem na Smlouvu o Mezinárodním trestním soudu,
  - s ohledem na rezoluci Rady bezpečnosti OSN č. 1638, v níž se žádá o vyslání mise OSN do Libérie s cílem zadržet a uvěznit bývalého prezidenta Taylora, pokud se pokusí o návrat do Libérie, a převézt ho nebo zabezpečit jeho převoz do Sierry Leone k trestnímu stíhání před Zvláštním soudem pro Sierra Leone,
  - s ohledem na svá předchozí usnesení o Čadu a Libérii, zejména na usnesení ze dne 24. února 2005 ke Zvláštnímu soudu pro Sierra Leone: případ Charlese Taylora¹,
  - s ohledem na závěry 38. řádného zasedání Africké komise pro lidská práva a práva občanů, které se konalo ve dnech 21. listopadu až 5. prosince 2005 v Banjulu v Gambii,
  - s ohledem na čl. 115 odst. 5 jednacího řádu,
- A. vzhledem k Římskému statutu Mezinárodního trestního soudu a vzhledem k tomu, že Organizace spojených národů poprvé uznala již před 50 lety, že je nutné ustavit mezinárodní trestní soud pro stíhání zločinů, jako je genocida,
- B. vzhledem k tomu, že generální tajemník OSN Kofi Annan prohlásil, že amnestie za hrubé porušování lidských práv je pro OSN nadále zcela nepřijatelná a nemůže ji tudíž uznat, s výjimkou případů, kdy nedošlo ke genocidě, nebyly spáchány zločiny proti lidskosti nebo válečné zločiny,
- C. vzhledem k tomu, že se znepokojením sleduje četné případy porušování lidských práv na africkém kontinentě a že pachatelé těchto činů jen zřídka bývají předáni spravedlnosti, zatímco jejich obětem je často upřena účinná pomoc,
- D. vzhledem k tomu, že mezinárodní právo jasně stanovuje, že váleční zločinci musí být vždy postaveni před soud a že všechny státy jsou povinny vydat osoby podezřelé ze spáchání válečných zločinů,
- E. vzhledem k tomu, že v čl. 4 písm. o) Zakládací listiny Africké unie se jednoznačně odsuzuje a odmítá beztrestnost;
- F. vítaje prohlášení Africké unie proti beztrestnosti a domnívaje se, že tato unie získá na důvěryhodnosti, pokud prokáže odhodlání bojovat proti beztrestnosti za porušování lidských práv,

---

¹ Úř. věst. C 304 E, 1.12.2005, s. 408.

- G. vzhledem k tomu, že mnoho trestných činů, včetně činů proti lidskosti, které spáchali afričtí diktátoři a jejich spoluviníci, zůstává nadále nepotrestáno, a tím jsou páčány další křivdy na osobách blízkých obětem a podporuje se páčání nových trestných činů,
- H. vzhledem k tomu, že 27 afrických států ratifikovalo Římský statut a některé z nich usilují o to, aby uplatňování Římského statutu nabylo na jejich území právní účinnosti,
- I. vzhledem k tomu, že ačkoli různí bývalí afričtí diktátoři, zejména Charles Taylor, Mengistu Hailé Mariam a Hissène Habré a jejich spoluviníci, kteří spáchali vážné trestné činy, žijí v současné době poklidný život v naprosté beztrestnosti,
- J. vzhledem k tomu, že byl vydán mezinárodní zatykač na bývalého čadského prezidenta Hissèna Habrého, který žije v exilu, na základě obvinění, že se během své vlády v letech 1982–1990 dopustil zločinů proti lidskosti,
- K. vzhledem k tomu, že oběti využily případ prezidenta Habrého k tomu, aby se domáhaly spravedlnosti, a usilují o otevření nových soudních řízení nejen v Čadu,
- L. vzhledem k tomu, že Africká unie dne 24. ledna 2006 rozhodla ustanovit skupinu právníků, jejímž úkolem je vypracovat doporučení, kde a jakým způsobem by mělo probíhat soudní řízení v případě Hissèna Habrého, přičemž bude upřednostněn tzv. africký mechanismus,
- M. vzhledem k tomu, že se očekává, že nigerijský prezident Obasanjo brzy oznámí, že vydá Charlese Taylora, aby čelil obvinění z údajně spáchaných zločinů, což mu umožňuje dokázat, že Nigérie dodržuje své závazky právního státu v západní Africe,
- N. vzhledem k tomu, že Zvláštní soud pro Sierra Leone byl ustaven v roce 2002 a byl určen k souzení osob, které nesou největší odpovědnost za válečné zločiny spáchané během ozbrojeného konfliktu v Sierra Leone; že Charles Taylor byl Zvláštním soudem obviněn ze spáchaní 17 válečných zločinů a zločinů proti lidskosti,
- O. vzhledem k tomu, že bývalý krutý diktátor z Etiopie Colonel Mengistu stále požívá azylovou ochranu v Zimbabwe,
1. připomíná, že bez Mezinárodního trestního soudu, který by se jakožto mechanismus pro vymáhání práva zabýval případy individuální odpovědnosti, by trestné činy genocidy a závažné případy porušování lidských práv často zůstaly nepotrestány;
  2. zdůrazňuje, že se stalo mezinárodním zvykovým právem, že pachatelům trestných činů porušení lidských práv nebude bez ohledu na jejich postavení udělena amnestie nebo imunita a rozhodně požaduje, aby osoby odpovědné za trestné činy a zvěrstva byly vydány spravedlnosti;
  3. připomíná, že boj proti beztrestnosti je jedním ze základních kamenů politiky Evropské unie v oblasti lidských práv a vyzývá Komisi, Radu a členské státy Africké unie, aby této otázce věnovaly náležitou pozornost;

4. domnívá se, že udržitelného míru nelze dosáhnout, pokud budou chráněny osoby zodpovědné za systematické porušování lidských práv;
5. naléhavě žádá členské státy Africké unie, které tak dosud neučinily, aby ratifikovaly Římský statut a přijaly národní akční plán na účinné uplatňování Římského statutu na národní úrovni;
6. vybízí shromáždění představitelů států a vlád Africké unie, aby vyzvalo své členské státy k odsouzení a odmítnutí beztrestnosti;
7. vyzývá Africkou unii, aby přijala praktická opatření, která by přispěla k regionálním snahám v boji proti beztrestnosti;
8. vybízí Africkou unii, aby posílila své orgány v oblasti trestního práva a zasadila se o zlepšení soudní spolupráce v trestních věcech mezi svými členy a orgány ostatních světadílů s cílem omezit beztrestnost činů proti lidskosti spáchaných africkými orgány, státními příslušníky zemí jiných světadílů nebo za jejich spoluúčasti;
9. připomíná, že mezinárodní společenství ustavením soudů *ad hoc* pro pachatele trestných činů a zvěrstev ve Rwandě a Sierře Leone vytvořilo princip individuální trestní odpovědnosti a zdůrazňuje, že mezinárodní společenství musí vystupovat jednotně, aby napomohlo účinně uplatňovat princip individuální trestní odpovědnosti;
10. připomíná působení Mezinárodního trestního soudu pro Rwandu a obtíže, s nimiž se potýkal při „vnějším vyšetřování“, které mělo zajistit spravedlnost obětem rwandské genocidy v roce 1994;
11. považuje za zvláště šokující, že osoby zodpovědné za porušování lidských práv během masakru civilních obyvatel v Demokratické republice Kongo – kde během šesti let konfliktu zemřely nejméně tři miliony lidí – a také v oblasti afrických Velkých jezer, nebyly dosud potrestány;
12. vyzývá Senegal, aby v souladu s Úmluvou OSN proti mučení a dalšímu krutému, nelidskému nebo ponižujícímu zacházení nebo trestání zaručil Hissène Habrému spravedlivý soud jeho vydáním do Belgie v případě, že nebude nalezeno alternativní řešení v Africe;
13. vyzývá Africkou unii, aby v rámci řízení proti Hissene Habrému zajistila, že Senegal dodrží své mezinárodní závazky, jakožto smluvní strana úmluvy proti mučení;
14. domnívá se, že postup představitelů afrických států v Habrého případě znamená významný krok, jelikož představitelé afrických států jasně potvrdili nutnost boje proti beztrestnosti;
15. vyzývá vládu Nigérie, aby v zájmu pokračujícího mírového procesu v Libérii a v zájmu podpory právního státu neprodleně vydala Charlese Ghankaye Taylora jurisdikci Zvláštního soudu pro Sierra Leone;

16. vítá, že nově zvolená prezidentka Libérie Johnson-Sirleaf nedávno požádala o vydání Charlese Taylora z Nigérie, a vyjadřuje uznání, že se při svém slibu zavázala, že bude během výkonu své funkce hájit princip individuální trestní odpovědnosti a právního státu;
17. žádá členské státy, aby zajistily, že budou rovněž stíháni evropští občané, kteří spáchali nebo se podíleli na páchání trestných činů v Africe a v ostatních rozvojových zemích, a aby se obětem těchto trestných činů dostalo zadostiučinění;
18. pověřuje svého předsedu, aby předal toto usnesení Radě, Komisi, Radě ministrů AKT – EU, vládám Čadu, Libérie, Nigérie a Senegalu, Africké unii a generálnímu tajemníkovi OSN.